

С Т А Н О В И Щ Е

От доц. д-р Танджу Наилов Мехмедов, избран за член на научно жури с решение на ФС на ВМФ (Протокол № 36/13.11.2019 г.) и Заповед № 3163/18.11.2019 г. на Ректора на Тракийски Университет - гр. Стара Загора, на дисертационен труд на тема: „Клинико-лабораторни проучвания в диагностиката на някои неопластични заболявания при кучета“, представен от ас. Цанко Тодоров Христов, за присъждане на образователна и научна степен "Доктор".

Актуалност и значимост на проблема. Ръстът на онкологичните заболявания при домашните любимци в последно време води и до нарастване на броя на свързаните с тях научните проучвания. Този ръст най-вероятно се дължи на факта, че домашните любимци споделят жизнената среда на хората и по този начин са изложени на същите фактори на околната среда като тях: тютюнев дим, слънчевите лъчи, някои хранителни вещества, радиация, лекарства, токсини, вируси, промишлено замърсяване, химикали или всичко друго, което може да увреди ДНК, както и на бурното развитието на технологиите за диагностициране на туморите заболявания.

Големите усилия, които се полагат за разработване на достоверни и надеждни методи за ранна (прежизнена) диагностика на туморните заболявания, както в хуманната, така и във ветеринарната медицина, в проучването и използването на така наречените „туморни маркери“ – белтъчни молекули, продуцирани в големи количества от туморните клетки, водят до откриването в края на миналия век на съдово ендотелният растежен фактор (VEGF). Въпреки, че той не спада към туморните маркери в тесния смисъл на думата, защото не е органно специфичен и не е свързан с определен вид тумор, VEGF е високо специфичен показател за наличие на неопластичен процес, тъй като се продуцира директно от раковите клетки в много ранен етап от онкогенезата и е един от най-мощните промотори на туморната прогресия. Ето защо, актуалността на проблема за определяне значението на някои показатели като маркери в диагностиката на неопластичните заболявания при кучета, свързана с най-често срещаните онкологични заболявания (кучешки лимфом, хемангиосарком на далака и карцином на млечната жлеза), чрез установяване на настъпилите клинични, параклинични (в кръв, урина и абдоминален пунктат), морфологични и ултрасонографски промени е безспорна и всяко едно проучване в това направление би допринесло за изясняването на допълнителни, нови аспекти при неговото разрешаване. В такава насока са и изследванията на Цанко Христов, обект на

предоставения ми за оценка дисертационен труд.

Структура на дисертационния труд. Дисертационният труд е написан на 214 стандартни машинописни страници и е правилно структуриран. Освен заглавна страница, съдържание и страници с използваните съкращения, включва разделите: увод (2 стр.), литературен преглед (65 стр.), собствени изследвания (58), цел и задачи (2 стр.), материали и методи (9 стр.), резултати (47 стр.), обсъждане (33 стр.), изводи (2 стр.), приноси (2 стр.), препоръки за практиката (1 стр.), публикации (1 стр.), и литература (47 стр.). Онагледен е с 17 таблици и 19 фигури с много добро качество.

Литературна осведоменост и оценка на обзорния материал. Увода е кратка анотация, третираща актуалността на разглеждания проблем. Литературният преглед макар и значим по обем е написан стегнато и разбираемо. Цитирани са 394 литературни източника, от които 2 са на кирилица и 392 на латиница. Това е първия раздел, разкриващ уменията на автора правилно да подрежда и анализира съвременните литературни данни. Тук много добре са представени голям брой аспекти на неопластичните заболявания при кучетата и човека. Коректно са цитирани всички изследователи, работили по проблема или в сходни насоки, а цитираните литературни източници са предимно от последните 20 години, критерий показващ, че осведомеността на Цанко Христов е на съвременно ниво.

Целта и задачите, които си поставя за решаване д-р Цанко Христов са значими и перспективни, предвид описаните проблеми в диагностиката на неопластичните заболявания при кучета. Анализирайки съвременните данни в областта на туморната патология, той аргументирано определя целта на дисертационния си труд. За осъществяването на поставената цел са формулирани 6 пределно конкретни задачи, даващи заявка за високо стойностни научни резултати и приноси.

Материал и методи. Описанието на използваните материали, проведените изследвания, използваните методи е акуратно и последователно, и в унисон с проведените изследвания. Извършени са широкомащабни клинични и параклинични изследвания, ултрасонографии, както и цитологични и патохистологични изследвания на тумори, като са спазвани основните изисквания на европейското и българското законодателство за хуманно отношение към животните. Безспорно е обаче, че изследването на концентрацията на съдово ендотелния растежен фактор (VEGF) при кучета с онкологични заболявания е един от най-ценните параклинични показатели касаещи тежестта и прогнозата на неопластичното заболяване. Всички анализи са умело и старателно извършени.

Получени резултати, обсъждане, изводи, приноси, препоръки за практиката. Описанието на собствените резултати е направено с вещина и е надлежно илюстрирано с информативна документация: Едно от съществените достойнства на този труд е умелото комплексно съчетаване на разностранни методични подходи с оглед на точното и биологически достоверно представяне и интерпретиране на получените данни. Така се достига до прецизност в изграждане на представата за диагностиката и прогнозата на най-често срещаните онкологични заболявания (кучешки лимфом, хемангиосарком на далака и карцином на млечната жлеза). Представянето на резултатите и тяхното обсъждане е убедително, а самите проучвания са тясно свързани с най-актуалното в областта на ветеринарната онкология у нас. Обсъждането на резултатите е осъществено зряло, задълбочено и е последвано съвсем естествено от направените изводи. По този начин се очертават поредица от приноси, на базата на натрупания значителен фактологичен материал и убедително му обсъждане. Цанко Христов прави 10 извода, и формулира 8 приноса - 4 оригинални и 4 с потвърдителен характер. Накрая 6 препоръки очертават бъдещата практична използваемост на дисертационния труд. Всички раздели са написани със завидна граматическа прецизност и издават добра компютърна грамотност, явяващи се поредно доказателство за добра организираност на изследователския процес и отношение на докторанта към цялостното оформяне на дисертационния труд. Осезаема е, и компетентната и умела намеса на научният консултант и на учени от катедрата, където са извършени изследванията.

Публикационна дейност. Представените изследвания са публикувани в 3 научни статии в пълен текст и самото им отпечатване в три различни реномирани издания е още един критерий за научната стойност на представената научна продукция. И в трите публикации Цанко Христов е водещ автор, като в едната е самостоятелен автор, а в другите е съавтор. Не са представени, обаче участия в научни конференции, симпозиуми и конгреси у нас и с международно участие, незадължително условие, но придаващо допълнителна тежест на извършеното.

Критични бележки. Разглеждайки критично ръкописа може да бъдат забелязани единични технически грешки, които обаче не са от съществено значение.

Заклучение. Предоставеният ми за оценка дисертационен труд третира актуално направление в съвременната ветеринарна онкология, а именно диагностиката на най-често срещаните неопластични заболявания при кучета. Той представлява задълбочени и аргументирани изследвания с ясни и достоверни резултати, при които са

получени ценни изводи и са очертани реални приноси. Разработвайки го, докторанта е придобил необходимите знания за събиране и анализ на специализирана научна информация, придобил е значителни практически умения, компетентно интерпретира получените данни и свободно борави със специфичната терминология. Представените в разработката резултати са лична заслуга на автора и определено имат теоретична и практическа стойност.

Въз основа на всичко това считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилниците за неговото приложение. Ето защо, основавайки се на гореизложеното убедено препоръчвам на почитаемите членове на Научното жури да оценят позитивно, представеният от ас, Цанко Тодоров Христов дисертационен труд и да подкрепят с положителния си вот присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност 04.03.06 „Патология на животните“.

гр.София

16.01.2020 г.

Изготвил становището: ........

Доц. д-р Танджу Мехмедов